

Jaume Casals: «Si no plantem batalla ideològica des dels ajuntaments, sempre guanyaran els cunyats del bar»

L'alcalde de Navàs per la CUP, després de sis anys en el càrrec, té clar que el 2019 ¿tornarà a l'institut? | Assegura que no li fa res ¿perdre unes eleccions? per apostar per recuperar la memòria històrica o recollir les escombraries amb el model de porta a porta | ¿Encara no som un municipi anticapitalista però estem fent una tasca pedagògica de reflexió, de conscienciació i empoderament?, assenyala Casals



Jaume Casals, alcalde de Navàs, davant d'un mural que reivindica l'antiga cooperativa | Adrià Costa

Jaume Casals "Tai" (Navàs, 1975) és alcalde per la CUP d'aquest municipi del Bages des de fa sis anys. Després d'un primer mandat en coalició amb ERC, a les municipals del 2015 va aconseguir una incontestable majoria absoluta amb més d'un 50% dels vots. Admet que aquesta situació els dona més llibertat per aplicar polítiques transformadores però que ara "no poden carregar el mort a ningú" si els projectes no tiren endavant. Reivindica "plantar batalla ideològica des dels ajuntaments" i no té cap por per "perdre les eleccions" per l'aposta per recuperar la memòria històrica o implantar el model de recollida porta a porta de les escombraries. El 2019, després de dos mandats, tornarà a fer de professor a un institut però preveu no desvincular-se de la política municipal. Després d'Ada Colau

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/129017/ada/colau/tornaria/ser/equivocacio/voler/precipitar/refer>

endum) , Àngel Ros

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/131993/angel/ros/si/referendum/no/pactat/aquest/cop/no/votar>)
i Josep Andreu

([http://www.naciodigital.cat/noticia/132137/josep/andreu/amb/infraestructures/patim/presa/volen/d
eixar/catalunya/aillada](http://www.naciodigital.cat/noticia/132137/josep/andreu/amb/infraestructures/patim/presa/volen/d
eixar/catalunya/aillada)) ; Jaume Navàs és el quart alcalde entrevistat a **NacióDigital** per valorar
l'equador dels mandats municipals

([http://www.naciodigital.cat/noticia/131949/naciodigital/analitza/pas/equador/mandat/municipal?rlc
=a1](http://www.naciodigital.cat/noticia/131949/naciodigital/analitza/pas/equador/mandat/municipal?rlc
=a1)) .

**-Tothom el coneixia com el ?Tai? i ara ha passat a ser l'alcalde -o ?arcalde?. Sis anys
després com porta aquest canvi?**

- Amb algunes coses m'hi he anat acostumant però n'hi ha d'altres que em segueixen xocant. La
percepció és aquesta: la gent no sap que el meu nom real és Jaume i em segueix dient
?arcalde?, que és una pronúncia molt típica. Tot i així, sé que aquest càrrec no serà per sempre i
quan s'acabi seguiré estant vinculat a la CUP amb ganes d'intervenir a nivell municipal però des
de fora.

**- Fins a quin punt, en el seu cas particular i en el conjunt del govern de la CUP de Navàs,
respecten o trenquen el protocol? És més fàcil trencar-lo des de l'oposició que no pas des del
govern...**

- Quan fa sis anys vam entrar a governar se'ns van criticar molt la nostra manera de vestir. La
gent em pregunta ?on vas així, si ets l'alcalde?? -rep a **NacióDigital** amb una samarreta del Celtic
de Glasgow-, i els responc que vaig amb roba de treballar. Per la Festa Major d'agost, des de la
CUP vam decidir no anar a la missa i automàticament un sector va aprofitar per fer campanya en
contra. Nosaltres, sense fer-ne gaire cas, vam assumir que se'ns critiqués però vam al·legar que
en ple segle XXI no era normal que encara hi hagi aquesta vinculació entre religió i política. Va ser
una batalla que ja s'ha assimilada. Tampoc som massa protocol·laris en les benvingudes dels
discursos. Cansa molt repetir en totes les intervencions d'un acte el ?benvolgut? o l'?il·lustríssim?
de torn.



Jaume Casals. Foto: Adrià Costa

- La CUP, sobretot a nivell nacional, acostuma a tenir posicions de màxims en les negociacions. Això fins a quin punt arriba a crear tensió en un municipi de 6.500 habitants on les forces que representen Junts pel Sí acostumen a obtenir un 60% dels vots a les eleccions al Parlament...

- A nivell local hi influeixen molts factors. Les eleccions municipals es van celebrar abans de les autonòmiques i molta gent va optar per la CUP perquè li agradava el que havíem fet, els candidats i considerava que era el projecte més engrescador. Vam avaluar la feina feta tot recordant el que havíem posat al programa del 2011. I la gent ens va dir que això no ho havia vist mai i precisament es tracta d'això: de propostes diferents però de complir-les. En aquesta legislatura si no arribem al 95% del compliment poc faltarà. I analitzarem i explicarem el que no haguem pogut fer i perquè no ho hem pogut fer. En el cas de les eleccions al Parlament molta gent opta pel cavall guanyador. Vol formar part del projecte que més engresca i si a les municipals era la CUP amb les autonòmiques ho va representar Junts pel Sí.

- Però, com es van viure a nivell municipal moments de tensió com quan es va forçar Mas a fer un pas al costat o la negociació dels pressupostos?

- Hi ha gent, malgrat que eren casos puntuals, que estava en absolut desacord amb nosaltres per no votar Artur Mas. Amb diverses persones ho vam debatre amb termes força semblants als que teníem a la mateixa assemblea de la CUP on onze vots van ser a favor d'investir-lo i deu en contra. Ara bé, la situació estava condicionada per mitjans que s'inventaven notícies com que l'empat de l'assemblea de Sabadell estava manipulat. En aquest context hi havia gent - especialment a les xarxes- que gaudia fent llenya de la CUP. Personalment, ho atribueixo a la por de perdre l'hegemonia per part de certa dreta independentista.

Vist en perspectiva la fermesa d'aleshores ha servit per accelerar, perquè sinó els tempos els marcaven ells, alentint-los, i ara encara estem esperant data i pregunta. Que haurem perdut

pistonada? Ja es veurà en les noves eleccions, però si aquest fet ha de servir perquè tot plegat avanci ja ens donarem per satisfets. Nosaltres som una eina; no som un conjunt de diputats ni uns sous que s'ingressen, sinó un instrument que fa avançar aquest procés. Si es fa la independència mentre hi hagi Puigdemont, serà ell qui passarà a la història i no nosaltres, que som els que vam fer d'accelerador en algun moment. Això sí, continua una certa ofensiva mediàtica de "pressing CUP" i aquesta negativitat costa treure-la.



Jaume Casals Foto: Adrià Costa

- És molt habitual que hi hagi un vot molt diferenciat entre municipals i Parlament. A Navàs, per exemple, la CUP va obtenir un 51 i un 13%, respectivament. Fins a quin punt és un resultat conjuntural o una base estructural que us permet encarar el futur amb certa tranquil·litat?

- No hi ha tranquil·litat. Mai sabem què pot passar i no ens podem relaxar. Tenim una base consolidada que són els 500 vots que vam obtenir en unes autonòmiques on semblava que Junts pel Sí havia d'arrasar i emportar-se tot el vot independentista. A partir d'aquest coixí hi ha molta feina per mantenir i guanyar la resta de vots.

A Navàs sempre havia governat la dreta des del 1939. Havien fet el que havien volgut, havien deixat diversos forats i, a partir del 2011, el que vam fer va ser obrir l'Ajuntament. Vam explicar que hi havia hagut una mala gestió i vam intentar que la població aprengué el màxim com funcionaven els pressupostos, les taxes i impostos, el mateix ajuntament... La nostra és una política continuada que serveix per guanyar batalles de transparència però també d'empoderament. Si la gent és conscient dels costos, pot participar en una conversa amb arguments. Ara, per exemple, instal·larem el servei de recollida de residus porta a porta. La gent ens diu: "si ja paguem l'impost d'escombraries no cal que ens feu això?". I nosaltres els responem amb xifres, costos i altres arguments.

- El porta a porta suposa la tomba política dels ajuntaments que l'apliquen...

- El porta a porta és una de les batalles finals que estem començant a encetar. I sí, suposa la tomba política en alguns llocs, però hem vingut aquí a canviar les coses. Si el fet que nosaltres canviem les coses ens ha de fer tenir riscos, endavant, els assumirem. Entre el 2014 i el 2015 estàvem fent un llibre de memòria històrica i hi havia gent que ens deia que no el féssim, que no s'havien de tocar segons quins temes perquè passaria factura. I va arribar un moment que vam dir, si no podem fer memòria d'un poble en el qual cinc persones van estar als camps de concentració, tres dels quals hi van morir (un d'ells l'alcalde republicà). I la gent et segueix dient que no vol que es toqui la memòria per por que electoralment això ens passi factura? S'ha de fer. Que perdem les eleccions? Haurem restituït una part de la memòria històrica. Que perdem les eleccions pel porta a porta? Creiem que és el que s'ha de fer. Ja veurem com s'ho fa el següent govern per no augmentar el cost de les escombraries. La nostra batalla és convèncer d'aquesta opció. Hi ha municipis de la comarca que han fet el porta a porta i, sí que va ser una batalla en un primer moment, però ara no hi ha cap problema.



Jaume Casals. Foto: Adrià Costa

- Van estar quatre anys governant amb ERC i ara en porten dos en solitari. Hi ha molta diferència entre les situacions?

- Sí. Aquells quatre anys eren, per un cantó, d'aprenentatge en alguns àmbits, de presa de confiança mútua de cara a altres regidors de l'altre partit... i d'una posterior pèrdua de confiança. Hi havia moments que no ens convenien algunes coses que feien. També ens posaven alguns frens. Ara no podem carregar el mort a ningú. Podem fer projectes més ideològics, més arrelats a la línia cupaire, que creiem necessaris pel poble. Amb la memòria històrica hem fet coses, a nivell de sobirania alimentària també, de sobirania energètica, amb el tema del feminisme hem fet actes puntuals. Són coses que a nivell de població no són fàcils d'acceptar. Quan parlem de LGTBI en un

poble, quan posem la bandera a l'ajuntament, el primer que em diuen a casa és ?que t'has tornat gai??. Són temes que costen a la societat en conjunt i, especialment, als pobles. Ara bé, si no plantem batalla ideològica des dels ajuntaments sempre guanyarien els cunyats del bar. La feina nostra és anar tocant diversos temes que poden no ser còmodes, però els hem d'anar posant sobre la taula perquè són eixos importants del nostre pensament. Per exemple, el servei de recollida d'escombraries es municipalitzarà el setembre d'aquest 2017.

- Fa sis anys van passar del res a l'alcaldia. Abans havien fet campanyes molt fortes amb temes com el cinema i el pàdel, fet que us va donar molta rellevància. Fins a quin punt el fet d'entrar a l'alcaldia els fa continuar sent actius ?al carrer?.

- Tot té alts i baixos. La CUP neix a finals del 2007 com a candidatura a nivell municipal però beu d'una tradició política dels que havíem estat a Maulets, al JIR, al Casal Popular la Ceba... Arriba un moment que diem prou i decidim madurar tota una vida al carrer per passar a fer el mateix des de l'Ajuntament. Segurament, estem fent molta més feina ara que abans. Ara al carrer no hi ha tanta activitat? Normal, l'estem fent des de la institució.

- Abans parlava que han apostat per la sobirania alimentària. Expliqui accions concretes del projecte...

- Arran del debat del procés parlem de sobirania però no la concretem en altres àmbits. Si som un país independent però les autopistes encara estan en mans d'Abertis; els camps estan en mans de multinacionals i no produïm res ni som un país que ens puguem autoabastir en moltes coses, no som sobirans, realment. Això vol dir que serem dependents d'altres àmbits. En el cas de la sobirania alimentària a Navàs és un projecte transversal: des de la creació d'una ecozona a nivell urbanístic, reforçar el comerç de proximitat fent que participi en campanyes de productes de proximitat així com dos projectes de recuperar vinya i olivera i de llavors.



Jaume Casals Foto: Adrià Costa

- Navàs es pot considerar un municipi anticapitalista?

- El que estem intentant fer és una tasca pedagògica de reflexió, de conscienciació i empoderament a l'entorn de diversos temes que afavoreixen que la gent s'acabi tornant anticapitalista. Tenim clar que el sistema capitalista no és bo però has de partir de la base que governes des del mateix sistema. Per tant, es tracta de fer un treball a llarg termini. Per tant, el municipi com a tal no es pot considerar anticapitalista. Ho som com a govern però tenim molt camí per recórrer en un context complicat.

- Tenen referents d'altres municipis a nivell nacional o internacional?

- Sempre és bo conèixer altres experiències i les intentem conèixer. A nivell municipal Marinaleda (Andalusia) sempre ha estat engrescador. També són engrescadores molt coses noves que la CUP fa en altres municipis. Mirem experiències de municipis d'Euskal Herria com Ordoña, Ea, Baztan que han treballat els temes de la sobirania alimentària i energètica. Ens fixem molt també en França i el tema agrícola, que tenen molt clar que és bàsic no com aquí que només s'ha tingut en compte per especular. Fa dos anys i mig que plantegem fer unes inversions participades en plaques solars fotovoltaïques. Des de la Diputació ens deien que no era possible i que no ho veien clar fins que l'Ajuntament de Viladamat, també de la CUP, ens va explicar el seu projecte gràcies a un procediment que havia trobat la Diputació de Girona. Ara ho intentarem fer nosaltres però, per endavant, tenim tres o quatre mesos d'impediments i tràmits.

- En els dos anys que venen, a banda del tema de la municipalització del servei de recollida d'escombraries i la implantació del porta a porta, hi ha alguna altre gran projecte del programa per tirar endavant?

- D'obres grosses hi ha la compra del camió per fer el servei d'escombraries. Instal·larem una quarta caldera de biomassa de 500 kW que anirà a la piscina esportiva situada al complex municipal. També recuperarem l'escorxador, un edifici que fa molt temps que està abandonat. Considerem que se li ha de donar un ús i hi posarem un punt d'informació turística, també volem mirar-hi de fer una cuina compartida. Plantegem, tot i que encara no està definit, que sigui un espai de presentació de productes de proximitat, de maridatges... i que es pugui cedir per fer àpats en grup com els *?txocos?* bascos, amb l'únic requisit que cuinin alguna cosa amb productes de proximitat, per exemple. Finalment, també tenim la voluntat de comprar el Casal Sant Genís, un teatre propietat del bisbat de Solsona. Volem que sigui un espai on hi tingui cabuda tot el que es fa al poble a nivell cultural.



Jaume Casals. Foto: Adrià Costa

- A molts llocs l'efervescència de la CUP o d'altres formacions de l'esquerra ha anat molt vinculada a la crisi. Una crisi que va venir molt després del boom immobiliari. Com heu afrontat la qüestió d'urbanisme d'una manera diferent del que hagués pogut fer CDC o ERC?

- El POUM que hi havia dissenyat plantejava un creixement infinit i duplicar la població. Allà on hi havia naus industrials, plantejaven que s'hi fessin més pisos... i construir polígons més enllà. Nosaltres no hi vèiem la lògica. Sí que és cert que el poble va gaudir d'un creixement poblacional, però aquesta idea que tot el benefici ha de venir a partir de la construcció. Però què volem tenir? Només pisos nous? El que hem de fer és tenir un teixit associatiu arrelat i que el poble tingui un atractiu més enllà dels pisos que hi pugui haver. El POUM que dibuixem nosaltres pensa en créixer com a màxim un 15-20%, consolidar el nucli intern i cohesionar el poble.

- A l'Ajuntament de Navàs han arribat requeriments per treure l'estelada i no ho heu fet. Com és que no li ha passat el mateix que l'alcaldesa de Berga?

- No ho sé. Els Mossos van venir dues vegades a treure-les, a les municipals del 2015 i a les espanyoles del juny del 2016. En un cas es van penjar dues banderes negres i en l'altre es va tornar a penjar l'estelada al cap de tres hores. Suposo que van anar en contra d'alguns ajuntaments i d'altres no. En el cas de Berga hi havia una denúncia d'algú del PP i això va fer que avancesin cap aquesta via.

- Què farà l'Ajuntament de Navàs pel referèndum?

- El 9-N ja vam dir a la Generalitat que l'edifici que havien triat ells no el trobàvem correcte i que posàvem a disposició un local municipal molt més cèntric. En aquest cas no hem de patir. Si no es dubta, les urnes hi seran. Nosaltres posarem el que calgui.



Jaume Casals. Foto: Adrià Costa

- Fins a quin punt tem ser inhabilitat en algun moment?

- Hi ha riscos però, escolta, farem una cosa important. Que a ulls del món no et deixin fer això, és molt bèstia. Que inhabilitin algú perquè està posant urnes, seria molt greu. Aquí la voluntat és de fer el possible perquè el referèndum sigui una realitat. Que això comporta inhabilitacions? Són riscos. Quan vas a combatre l'*statu quo* actual, saps que corres riscos. Intentarem que els riscos siguin col·lectius i que siguem tots plegats els que els assumim amb fermesa.

- La CUP a nivell nacional limita els mandats dels electes a una legislatura. Alguna vegada ha expressat públicament el seu desacord...

- Quan vam començar a fer els nostres documents posàvem que eren dos mandats a nivell municipal mentre que a nivell autonòmic es va decidir que només fossin quatre anys. No hi estic d'acord. Tenim potencial de sobra per tenir gent al Parlament però el coneixement d'un candidat és important. Per mi és un error perquè el temps d'adaptació a aquesta estructura és notable i és un temps que t'impedeix fer acció real. Al Parlament penso que dues legislatures és el temps correcte. Als ajuntaments potser és massa limitat però, malgrat que la CUP deixa la porta oberta a un tercer en circumstàncies excepcionals, en el nostre cas ens hi vam comprometre el 2011 i ho compliré.

- En aquest context, el 2019 es veu tornant cap a casa?

- Em veig tornant cap a l'institut. M'he perdut una etapa bastant bona de ser-hi, de poder estar fent una cosa que m'agradava i ho trobo a faltar. La voluntat és acabar aquí, seguir vinculat a l'assemblea local de la CUP, no sé si plantejar fer ús d'aquesta petita excepció d'estar més de dues legislatures que tenen els pobles petits per acompanyar els regidors que hi hagi. Ja es veurà. Això són coses que ha de decidir l'assemblea.



Jaume Casals Foto: Adrià Costa

«En el referèndum s'ha de mullar tothom. No es pot repetir el 9-N»

1. Es nota com a alcalde tenir un president de la Generalitat que també ho ha estat?

- No. Nosaltres no hi hem tingut cap relació. Sembla que aposta per anar a totes tenint clar que acabarà amb això i potser després es torna a presentar com a alcalde de Girona. És la part bona. Ell té clar, no com el Mas, que no vol que l'inhabilitin perquè vol tenir un càrrec de per vida.

2. Sense Colau d'alcaldessa de Barcelona estariem debatent si cal remunicipalitzar alguns serveis?

- A Barcelona es parla de les municipalitzacions, però crec que no prou. Nosaltres fa temps que en parlem, i aquí tenim moltes coses municipalitzades. Penso que el debat hauria d'anar a més i utilitzar la denominació de gestió directa, que no hi hagi intermediaris i que el benefici sigui col·lectiu. El mateix passa amb la sobirania alimentària, per exemple

3. Si rep un requeriment de la justícia que li impedeix cedir espais públics pel referèndum què farà?

- La meua voluntat és la de dir que tirarem endavant. Però aquí s'ha de mullar tothom. No es pot repetir un altre 9-N.

4. Com hauria reaccionat si la Rosa -la dona de 81 anys que va morir a Reus amb la llum tallada- s'hagués mort al seu municipi?

- Evidentment la feina s'ha de fer abans per impedir que es pugui produir un fet com el de Reus però som conscients que a vegades se't poden escapar algunes situacions complicades. Si es produís, seríem molt durs amb les companyies energètiques ja que la llei de pobresa energètica existeix perquè s'apliqui i no pot ser paper mullat.

5. Estaria a favor d'un canvi de legislació per facilitar la governabilitat al més votat?

- Jo veig molt malament aquests sistemes de doble volta perquè només busquen unes majories concretes i revertir l'entrada de nous partits tal i com va passar el 2015. Quin sentit té que a Barcelona el topall segueixi sent el 5% quan parlem d'un consistori d'uns 41 regidors? El que no pot ser és que si treus un 5% tinguis 3 regidors i si treus un 4,9% no te n'entri cap. No té cap lògica. És important que estiguin representades totes les sensibilitats



Jaume Casals. Foto: Adrià Costa